

Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid uit de
Eerste Kamer der Staten Generaal
t.a.v mw. K. van Dooren
Postbus 20017
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	Uw kenmerk	bijlage(n)
VNG: P.Koppe (070) 373 3759		geen
Divosa: A. Boer: 030- 233 2337		
FNV JONG:		
J. de Glas (020) 5816 500		
Betreft	ons kenmerk	datum
Aanvullende inbreng VNG, DIVOSA, FNV JONG bij wetsvoorstel Investeren in Jongeren (EK 31775)	BAWI/U200901263	17 juni 2009

Geachte leden van de Eerste Kamer,

Op 29 juni aanstaande zult u het wetsvoorstel Wet Investeren in Jongeren (EK 31775) plenair behandelen. Deze week kregen wij inzage in de antwoorden van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op de door gestelde vragen (memorie van antwoord verzonden 12 juni 2009 aan Eerste Kamer). Wij stellen met tevredenheid vast dat er vanuit meerdere fracties van uw Kamer zeer kritisch is gekeken naar het wetsvoorstel. Wij lezen daarin enige steun voor de door ons opgeworpen bezwaren tegen deze wet. Des te treuriger zijn wij echter gestemd over de beantwoording van uw vragen door de Staatssecretaris. Wij zien daarom aanleiding nogmaals een klemmend beroep op u te doen niet in te stemmen met het voorliggende wetsvoorstel.

In de discussie over het wetsvoorstel is vaak gewezen op de noodzaak voor een paradigmawijziging. Wij zijn van mening dat - als het gaat om het principe van werk boven inkomen - de bedoelde paradigmawijziging reeds bij de invoering van de Wet werk en bijstand heeft plaatsgevonden.

Wij vinden dat de Staatssecretaris haar ogen sluit voor een beter alternatief. Ook wij willen een sluitende aanpak voor jongeren bewerkstelligen en bevorderen dat alle gemeenten jongeren waar mogelijk een passend leer of werk aanbod doen. Wij zijn daarbij bereid uitvoering te geven aan de politieke wens te komen tot een recht op een leer of werk aanbod voor jongeren. Om dat doel te bereiken stellen wij nogmaals voor uit te blijven gaan de Wet werk en bijstand (WWB) en deze zonodig in die richting aan te passen. Wij zouden nu niet succesvolle lokale praktijken moeten doorkruisen, maar juist verder moeten uitbouwen. Eerder hebben wij de Tweede Kamer aangeboden de praktijk van enkele gemeenten een jaar lang te monitoren om vanuit die praktijk te bezien welke aanpassingen in wetgeving of nieuwe instrumenten gemeenten echt zouden helpen (zie onze brief van 15 januari 2009).

Het is niet zo, dat dan het door het kabinet beoogde doel niet wordt bereikt als de WWB wordt aangepast. Bovendien wordt voorkomen, dat er bijstandswetgeving voor doelgroepen komt. Wij hechten aan het principe dat de WWB de laatste voorziening is voor iedere burger, die rechtmatig in Nederland verblijft. Voor jongeren wordt de laatste voorziening in de WIJ een 'inkomensvoorziening' genoemd. Dat spoort niet met de terminologie van de Grondwet. In art. 20, derde lid van de Grondwet staat immers: "Nederlanders hier te lande, die niet in het bestaan kunnen voorzien, hebben een bij de wet te regelen recht op bijstand van overheidswege." Dat geldt dan niet voor jongeren tot 27 jaar; zij hebben recht op een inkomensvoorziening. Wij houden twijfels over de leeftijdsgrens van 27 jaar en of deze niet in strijd is met het gelijkheidsbeginsel, zoals dat ook in Europese wet- regelgeving is vastgelegd. Wij zien niet in wat de objectieve rechtvaardigingsgrond is voor de leeftijdsgrens van 27 jaar. Als de Europese rechter dat ook niet zou zien, dan is er een juridisch probleem met de WIJ met verstrekkende gevolgen

Opname in de WWB heeft als voordeel dat duidelijkheid bestaat over wezenlijke aspecten van de aan het werkleeraanbod gekoppelde uitkering. Ondanks de diverse malen ingenomen stelling dat WWB en WIJ identiek zouden zijn, is door ons uitdrukkelijk vastgesteld dat dit niet zo is. Niet alleen bestaan er belangrijke verschillen, ook is er onduidelijkheid over de betekenis van een aantal bepalingen. Opname in de WWB vervult de wens van de regering om zoveel mogelijk harmonie en uniformiteit tussen bijstand en inkomensvoorziening, verschaft gemeenten én jongeren duidelijkheid en voorkomt ongewenste procedures. De geuite vrees dat het aantal uitzonderingen en afwijkende bepalingen voor jongeren te groot zou worden delen wij absoluut niet. Slechts op onderdelen

Opname in de WWB leidt bovendien tot een administratieve lastenverlichting ten opzichte van de WIJ. Zowel voor jongeren als gemeenten geldt namelijk ondermeer dat bij opname in de WWB:

- * het bereiken van de leeftijdsgrens van 27 jaar niet leidt tot het beëindigen van de inkomensvoorziening en het innemen van een bijstandsaanvraag (met alle administratie van dien);
- * er geen ingewikkelde samenloopproblematiek ontstaat bij jongeren die een gezamenlijke huishouding vormen met een bijstandsgerechtigde partner;
- * er geen kosten gemaakt hoeven te worden voor automatisering en nieuwe aanvraagformulieren en –procedures in het kader van de WIJ;
- * er geen nieuwe verordeningen nodig zijn;
- * het afbreukrisico wordt beperkt.

Opname in de WWB heeft daarnaast voor gemeenten nog als voordeel dat enkele belangrijke instrumenten waarmee het vangnetkarakter van de bijstand geborgd kan worden die niet in de WIJ beschikbaar zijn, wel bereikbaar worden. Zo kan *niet* aan de inkomensvoorziening maar *wel* aan de bijstand de verplichting worden verbonden gebruik te maken van voorliggende voorzieningen, erfenissen aan te spreken én arbeid te behouden.

Opname van de WIJ in de WWB is ten slotte ook in lijn met het recente besluit om 65-plussers met onvolledige AOW niet in aanmerking te brengen voor een aparte regeling, maar deze binnen de WWB te houden, zij het met enkele specifieke bepalingen, zoals de inkomensvrijlating bij deeltijdarbeid en de pensioenvrijlating. Het is geheel in lijn daarmee dat de minimumvoorziening voor jongeren ook binnen de WWB geregeld blijft.

Wij vinden dat de doelstellingen van de WIJ ook via de huidige WWB kunnen worden bereikt. Wij denken daarbij aan de volgende (belangrijkste) onderdelen van de WIJ:

a) De plicht om jongeren een werkleeraanbod te doen:

WWB: thans geldt geen plicht. Het college is verantwoordelijk voor het aanbieden van een voorziening, waaronder begrepen sociale activering en arbeidsinschakeling.

b) Jongeren gaan leren en of werken op het moment dat ze zich melden bij de gemeente, via het recht op een werkleeraanbod

WWB: thans geldt een plicht op arbeidsinschakeling. Artikel 9: belanghebbende van 18 jaar of ouder en jonger dan 65 is, als ze zich melden voor bijstand, verplicht naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en te

aanvaarden c.q. gebruik te maken van een door het college aangeboden voorziening

c) Aanspraak op ondersteuning:

WWB: thans geldt volgens artikel 10 dat personen in de bijstand aanspraak hebben op ondersteuning bij arbeidsinschakeling.

Uiteraard zijn er meer verschillen tussen de WIJ en WWB, maar op deze plaats volstaan wij met deze hoofdpunten. Een aanpassing van de WWB zou een hoop invoeringsproblemen voorkomen, maar wel dezelfde garantie geven op de door het kabinet beoogde doelen. Juist in dit tijdsgewricht, waar het alle hens aan dek is om jongeren een betekenisvolle plek in de maatschappij te kunnen laten innemen, de middelen en menskracht van gemeenten liever daarvoor inzetten, dan voor het implementeren van een nieuwe wet, die bovendien nog allerlei omissies heeft. Een nieuwe wet, die direct moest aansluiten bij de bijstandswet, hebben we in het verleden vaker gehad. Het gaat dan om de IOAW, de IOAZ en de WIK (later (WWIK)). Steeds weer zijn deze wetten aangepast, omdat ze niet heel precies spoorden met de bijstandswetgeving. Maar voordat de wet was aangepast, moest de uitvoering tijdelijk aangepast worden. Dat zou nu moeten worden voorkomen.

Ten slotte hebben wij zorg voor de jongeren, die gemeenten niet bereiken met de voorzieningen. Nu is het al vrijwel onmogelijk om elke jongere zonder werk te bereiken. Met de WIJ wordt dat er niet beter op. Want met een strenger regime voor inkomensondersteuning worden ook jongeren afgeschrikt en verdwijnen in de anonimiteit. Gemeenten proberen nu al iets aan deze problematiek te doen door jongeren met werk te confronteren, als zij zich op enigerlei wijze tot de gemeente wenden voor hulp (bijv. schulden). Dit plan lijkt niet tot doel te hebben de participatie van jongeren op de arbeidsmarkt of op school te verbeteren, maar vooral om de instroomcijfers van jongeren in de WWB te verminderen. Dat lijkt ons een verkeerd uitgangspunt. Doel moet zijn om uitval van jongeren en non-participatie (of dat nou op de arbeidsmarkt is of elders in de maatschappij) tegen te gaan.

Tot besluit

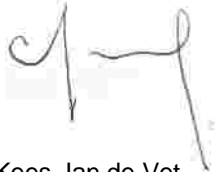
Wij zouden het daarom goed vinden als de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid door u gevraagd zou worden de doelstellingen en beoogde resultaten van de WIJ in een alternatief wetsvoorstel te vervatten. In onze optiek gaat het dan om het alternatief waarin we blijven uitgaan van de huidige WWB en deze wet waar nodig wordt aangevuld of aangepast om te bereiken dat jongeren kunnen rekenen op een sluitende aanpak, en zonodig ook op een inkomen.

Mocht u toch menen dat de Wet investeren in jongeren een beter alternatief is, verzoeken wij u nogmaals erop toe te zien dat deze wet niet eerder in zal gaan nadat de juridische knelpunten zijn opgelost en gemeenten voldoende tijd krijgen de implementatie zorgvuldig voor te bereiden. Wij menen dat gemeenten de nu voorliggende wet WIJ op zijn vroegst op 1 januari 2010 operationeel te kunnen toepassen.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u er nog op dat wij het voorstel van de Staatssecretaris om het beleid tot 1 oktober 2009 met behulp van beleidsregels vorm te geven, principieel afwijzen. In de wet dient een fatsoenlijke periode met overgangsrecht te worden vastgelegd, waardoor gemeenten de tijd krijgen hun materieel wetgevingskader in orde te maken. Daarnaast zijn er grote juridische bezwaren tegen deze tijdelijke 'oplossing': In de WIJ is namelijk verankerd dat, ter wille van de rechtszekerheid en de democratische legitimatie, de gemeenteraad belast wordt met regelgevende bevoegdheden. De bevoegdheid om verordeningen vast te stellen, kan dus rechtens niet worden gedelegeerd aan het college. Daar komt nog bij dat de suggestie dat beleidsregels daar wel in zouden kunnen voorzien, afgewezen moet worden. Beleidsregels kunnen immers nimmer burgers bindende regels bevatten. Zou wel met beleidsregels gewerkt gaan worden, dan levert dit een onaanvaardbaar afbreukrisico op. Het verhogen of verlagen van de inkomensvoorziening ontbeert dan iedere draagkrachtige rechtsgrond. Iedere procedure over de inkomensvoorziening leidt er dan toe dat genomen besluiten als onrechtmatig genomen herzien moeten worden. Gemeenten komen daarmee van de regen in de drup. De juridische afdwingbaarheid van een tijdelijke beleidsregel kan leiden tot rechtsonzekerheid en mogelijk rechtsongelijkheid. Immers, niet iedere gemeente zal gebruik maken van een beleidsregel; indien er geen beleidsregel of verordening is vastgesteld geldt het regime van de formele wet. Wij pleiten dan ook nogmaals krachtig voor uitstel van invoering van de wet waardoor gemeenten de tijd

krijgen hun verordeningen vast te stellen en in werking te laten treden. Dat kan heel simpel geschieden door een bepaling in de wet toe te voegen, die inhoudt dat de wet niet de dag na publicatie in het staatsblad in werking treedt, maar pas op 1 januari 2010.

Hoogachtend,

Kees Jan de Vet
Directielid VNG

Theo Berben
Vice-voorzitter Divosa

Leo Hartveld
Federatiebestuurder FNV Vakcentrale

Jamila Aanzi
Vice Voorzitter FNV JONG